



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 287/2023-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED] [REDACTED], zastúpenej Stentors advokátska kancelária s. r. o., Hodžovo námestie 2A, Bratislava, [REDACTED], proti (i) rozsudku Okresného súdu Bratislava I č. k. 12Ca/1/2020-93 z 9. decembra 2020 a uzneseniam Okresného súdu Bratislava I č. k. 12Ca/1/2020-151 z 22. februára 2021, č. k. 12Ca/1/2020-177 z 18. júna 2021, č. k. 12Ca/1/2020-354 a 12Ca/1/2020-355 z 21. februára 2023, (ii) uzneseniu a opravnému uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Co/34/2021-173 z 30. apríla 2021 a č. k. 9Co/34/2021-332 z 22. novembra 2021 a (iii) uzneseniu a opravnému uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2Cdo/3/2022 z 28. júla 2022 a 21. decembra 2022 takto

r o z h o d o l :

1. V časti proti (i) uzneseniu a opravnému uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Co/34/2021-173 z 30. apríla 2021 a č. k. 9Co/34/2021-332 z 22. novembra 2021 a (ii) uzneseniu a opravnému uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2Cdo/3/2022 z 28. júla 2022 a 21. decembra 2022 ústavnú sťažnosť **p r i j í m a** na ďalšie konanie.
2. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.
3. Návrhu na odklad vykonateľnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 29. marca 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami všeobecných súdov v civilnom spore, ktoré žiada zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

II.

2. Žalobca sa žalobou proti sťažovateľke domáhal zaplattenia peňažnej pohľadávky. Sťažovateľka sa k žalobe doručenej do elektronickej schránky fikciou 22. marca 2020 v súdom určenej lehote nevyjadrila, a preto okresný súd v decembri 2020 rozhodol podľa § 273 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) ústavnou sťažnosťou namietaným rozsudkom pre zmeškanie sťažovateľky. Sťažovateľka navrhla zrušiť rozsudok pre zmeškanie, pretože z objektívnych dôvodov zmeškala lehotu na vyjadrenie k žalobe a nepreberala poštu doručovanú do elektronickej schránky. Výzva na vyjadrenie k žalobe bola sťažovateľke doručená počas pandémie, keď elektronickej schránky pre vládou nariadené opatrenia nebola poverenou zamestnankyňou pravidelne kontrolovaná. Z priloženej histórie prihlásení do elektronickej schránky vyplýva, že sťažovateľka sa do nej prihlásila 2. marca 2020 (pandemická situácia sa začala zhoršovať) a potom až 30. apríla 2020 (upokojenie prvej vlny pandémie). Zamestnankyňa poverená kontrolou elektronickej schránky nenastavila notifikácie upozorňujúce na doručenie novej správy a neupozornila konateľa sťažovateľky, že počas dvoch mesiacov nekontrolovania elektronickej schránky bola fikciou doručená výzva na vyjadrenie k žalobe. Sťažovateľka poukázala na to, že bezprostredne po tom, keď sa o spore dozvedela doručením rozsudku pre zmeškanie, podala návrh na jeho zrušenie s kvalifikovaným vyjadrením k žalobe. Preto je zrejmé, že ak by o spore vedela skôr, k žalobe by sa vyjadrila.

3. Okresný súd ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením návrh sťažovateľky na zrušenie rozsudku pre zmeškanie zamietol. Okresný súd konštatoval, že boli splnené podmienky na jeho vydanie a sťažovateľka sa k žalobe nevyjadrila nielen pre pandémiu do 11. mája 2020 predĺženej lehote, no ani do vydania rozsudku pre zmeškanie. Sťažovateľkou tvrdené zanedbanie kontroly elektronickej schránky od marca do apríla 2020 vyhodnotil ako zavádzajúce. Sťažovateľka mohla mať a mala vedomosť o konaní už od februára 2020, keď jej bol fikciou doručený platobný rozkaz so žalobou. Sťažovateľka mala v elektronickej schránke uložený platobný rozkaz od februára 2020, keď fungovala bez pandemických opatrení, no aj napriek tomu si ho neprevzala, čo je v rozpore s jej tvrdením, že okrem obdobia od marca do apríla 2020 riadne preberala doručované správy. Z histórie prihlásení do elektronickej schránky vyplýva, že sťažovateľka sa do nej prihlásila po doručení platobného rozkazu aj počas plynutia predĺženej lehoty na vyjadrenie, a preto sa mohla so všetkými správami o konaní oboznámiť. Okresný súd k pochybeniu zamestnankyne uviedol, že ho nemožno považovať za ospravedlniteľný dôvod, keď je v záujme sťažovateľky zabezpečiť riadne spravovanie elektronickej schránky.

4. Sťažovateľka proti uzneseniu okresného súdu o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie podala odvolanie. Opätovne poukázala na pochybenia zamestnankyne a tvrdila, že o spore sa dozvedela až doručením kontumačného rozsudku, bezodkladne po tom hneď vykonala nápravu pochybení. Nesúhlasí s tým, že by bola účelovo pasívna a nemala záujem o konanie, inak by sa nesnažila o zrušenie rozsudku pre zmeškanie. Sťažovateľke nie je zrejmé, prečo okresný súd dôvodil doručením platobného rozkazu, keď rozsudok žiadala zrušiť pre ospravedlniteľné zmeškanie lehoty na vyjadrenie k žalobe, a nie k platobnému rozkazu. Sťažovateľka okresnému súdu vytýka formalistický výklad § 277 ods. 1 CSP. Záver okresného súdu, že pochybenie zamestnankyne nie je ospravedlniteľným dôvodom, je v rozpore s rozhodovacou praxou súdov.

5. Krajský súd ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením potvrdil uznesenie okresného súdu o zamietnutí návrhu na zrušenie kontumačného rozsudku. Krajský súd sa stotožnil s okresným súdom, že zanedbanie pracovných povinností zamestnanca, pre ktoré sťažovateľka zmeškala lehotu na vyjadrenie k žalobe, nie je ospravedlniteľný dôvod. Krajský súd zdôraznil, že hoci bola výzva sťažovateľke doručená fikciou 22. marca 2020, lehota na vyjadrenie sa predĺžila a uplynula 11. mája 2020. Sťažovateľka mohla podaním vyjadrenia aj po uplynutí lehoty predísť vydaniu kontumačného rozsudku, keď okresný súd rozhodol až v decembri 2020. Podľa krajského súdu sťažovateľka nepreukázala relevantné dôvody zrušenia rozsudku pre zmeškanie podľa § 277 ods. 1 CSP. Ústavnou sťažnosťou namietaným opravným uznesením krajský súd opravil záhlavie potvrdzujúceho uznesenia v časti označenia uznesenia okresného súdu.

6. Sťažovateľka proti uzneseniu krajského súdu podala dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP, pretože súdy jej nesprávnym procesným postupom znemožnili uskutočniť procesné práva v miere porušenia práva na spravodlivý súdny proces. Sťažovateľka súdom vytkla, že neprihliadli na jej argumentáciu o pochybeniach zamestnankyne. Závery súdov, že pochybenia zamestnankyne nie sú ospravedlniteľným dôvodom zmeškania lehoty, sú v rozpore s rozhodovacou praxou súdov (rozhodnutie KS v BB 14CoPr/4/2019 z 30. júla 2019, nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 369/2018 z 13. decembra 2018). Sťažovateľka konštatovanie súdov o jej vedomej pasivite považuje s ohľadom na úkony realizované po doručení kontumačného rozsudku za nelogické. Odôvodnenia uznesení sú prekvapivé, keď súdy bez dokazovania nesprávnymi úvahami dospeli k záveru, že sťažovateľka musela mať o doručených správach vedomosť a mohla sa k žalobe vyjadriť. Sťažovateľka tvrdila, že o doručení výzvy nemala vedomosť, a preto zákonné predĺženie lehoty na vyjadrenie k žalobe nemá žiadny vplyv na dôvody zmeškania lehoty. Súdy sťažovateľke znemožnili brániť sa proti nedôvodne uplatnenému nároku, keď pochybenia zamestnankyne a nemožnosť sťažovateľky oboznámiť sa s výzvou nepovažovali za ospravedlniteľné dôvody zmeškania lehoty, ale vyhodnotili ich ako vedomý a účelový nezáujem o konanie.

7. Najvyšší súd ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením dovolanie sťažovateľky odmietol ako procesne neprípustné, pretože nesmeruje ani proti rozhodnutiu vo veci samej, ani proti rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí. Sťažovateľka dovolaním napadla rozhodnutie, ktoré nemôže byť predmetom dovolacieho prieskumu podľa § 420 písm. f) CSP. Krajský súd dovolaním napadnutým uznesením rozhodol o odvolaní proti uzneseniu, ktorým okresný súd rozhodol len o návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie. Najvyšší súd uviedol, že rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, môže byť až rozhodnutie odvolacieho súdu o odvolaní proti rozsudku pre zmeškanie podanom z dôvodu nesplnenia podmienok pre jeho vydanie. Ústavnou sťažnosťou namietaným opravným uznesením najvyšší súd opravil odmietajúce uznesenie vo výroku o trovách dovolacieho konania a v niektorých odsekoch odôvodnenia.

III.

8. Sťažovateľka okresnému a krajskému súdu vytýka, že jej znemožnili brániť sa v konaní proti nedôvodnému nároku žalobcu. Súdy dospeli k záveru, že sťažovateľka musela mať vedomosť o konaní a bola účelovo pasívna bez označenia skutočností, z ktorých tento záver vyvodili. Z úkonov sťažovateľky po tom, keď sa doručením rozsudku pre zmeškanie dozvedela o spore, je zrejmé, že nebola vedome a účelovo pasívna a mala záujem o prejednanie žalobou uplatneného

nároku. Podľa sťažovateľky súdy postupovali arbitrárne a formalisticky bez toho, aby zohľadnili, že pre objektívne okolnosti zmeškala lehotu na vyjadrenie k žalobe.

9. Sťažovateľka najvyššiemu súdu vytýka, že odmietol jej dovolanie bez vecného prejednania napriek tomu, že uznesenie krajského súdu o odvolaní proti uzneseniu okresného súdu o zamietnutí návrhu na zrušení kontumačného rozsudku je rozhodnutím, ktorým sa konanie končí. Uznesením krajského súdu sa skončilo rozhodovanie o otázke zrušenia rozsudku pre zmeškanie, a preto je rozhodnutím konečným. Sťažovateľka poukazuje na uznesenie ústavného súdu č. k. I. ÚS 275/2018, podľa ktorého sú rozhodnutiami, ktorými sa konanie pred odvolacím súdom končí, spravidla uznesenia odvolacieho súdu o odvolaniach proti uzneseniam podľa § 357 CSP, ktoré možno v dovolacom konaní preskúmať pre vady zmätočnosti podľa § 420 CSP. Sťažovateľka nesúhlasí s tým, že proti rozsudku pre zmeškanie mohla podať odvolanie.

10. Sťažovateľka návrh na odklad vykonateľnosti namietaných rozhodnutí odôvodňuje tým, že ich výkonom jej vznikne značná hospodárska škoda. Pre sťažovateľku je jednorazové zaplatenie 20 000 eur negatívnym zásahom do ekonomickej sféry, keď sa jej pre pandemické opatrenia výrazne znížili príjmy, nakumulovali záväzky a dlžníci nie sú schopní splácať jej pohľadávky.

IV.

11. O návrhu sťažovateľky na zrušenie rozsudku pre zmeškanie mal právomoc a aj podľa § 277 CSP rozhodol okresný súd uznesením o jeho zamietnutí. Právomoc okresného súdu podľa § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vylučuje proti rozsudku okresného súdu pre zmeškanie právomoc ústavného súdu. Proti uzneseniu okresného súdu o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie sťažovateľka podala odvolanie, o ktorom mal právomoc a aj podľa § 387 ods. 1 CSP rozhodol krajský súd potvrdzujúcim uznesením. Právomoc krajského súdu podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde vylučuje proti uzneseniu okresného súdu o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie právomoc ústavného súdu. Preto bola ústavná sťažnosť proti týmto rozhodnutiam podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

12. Sťažovateľka za porušujúce jej práva označila (i) uznesenia vyššej súdnej úradníčky okresného súdu z 18. júna 2021 a 21. februára 2023 o výške trov prvoinštančného, druhoinsančného a dovolacieho konania a (ii) uznesenie sudkyne okresného súdu z 21. februára 2023 o sťažnosti sťažovateľky proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky o výške trov prvoinsančného a druhoinsančného konania z 18. júna 2021. Proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky okresného súdu z 18. júna 2021 sťažovateľka podala sťažnosť, o ktorej mal právomoc a aj podľa § 248 CSP rozhodol okresný súd uznesením sudkyne. Právomoc sudkyne okresného súdu podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde vylučuje proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky z 18. júna 2021 právomoc ústavného súdu. Preto bola ústavná sťažnosť proti tomuto uzneseniu podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietnutá. Proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky okresného súdu z 21. februára 2023 o výške trov dovolacieho konania je podľa § 239 CSP prípustná sťažnosť. Sťažovateľka nevyužila tento prostriedok na ochranu svojich základných práv, a preto je ústavná sťažnosť podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde neprípustná a ako taká bola proti tomuto uzneseniu podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde odmietnutá. Uznesenie sudkyne

okresného súdu o sťažnosti sťažovateľky proti uzneseniu o výške trov prvoinštančného a druhoinsťančného konania z 21. februára 2023 nemožno preskúmať, pretože vo vzťahu k nemu v ústavnej sťažnosti absentuje akákoľvek argumentácia. Proti tomuto uzneseniu bola ústavná sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde odmietnutá pre nedostatok zákonných náležitostí.

13. Na predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde bolo v rozsahu proti uzneseniam a opravným uzneseniam krajského a najvyššieho súdu zistené, že ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a predbežne neboli zistené dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Preto bola ústavná sťažnosť podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde v tomto rozsahu prijatá na ďalšie konanie.

14. Podľa § 129 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na návrh sťažovateľky odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, ak by právnymi následkami napadnutého právoplatného rozhodnutia hrozila závažná ujma a odloženie vykonateľnosti nie je v rozpore s verejným záujmom. Pre odmietnutie ústavnej sťažnosti proti rozhodnutiam okresného súdu nebolo vyhovené návrhu sťažovateľky na odklad vykonateľnosti namietaných rozhodnutí. Bolo by bez významu odložiť vykonateľnosť uznesení, keď rozhodnutia, na základe ktorých je sťažovateľka povinná plniť žalobcovi, by zostali vykonateľné.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. mája 2023

Robert Šorl
predseda senátu